

Eva Kacanu: Ke sportu mě přivedla jižní krev

Nikdy není pozdě začít. Tím se řídila Eva Kacanu. Sportovní kariéru sice rozjela až v pětatřiceti letech, přesto dosáhla skvělých výsledků. Na poslední paralympiádě v Aténách vybojovala ve vrhu koulí stříbro, před dvěma lety přidala i titul světové šampionky. „Mám jižní krev, jsem temperamentní. Nebavilo mě jen sedět doma, chtěla jsem něco podnikat,“ říká třiačtyřicetiletá atletka.

Právě aténské Hry si maximálně vychutnávala. Sice hájila české barvy, velkou podporu však měla i od domácích fanoušků. Důvod? Má řecké kořeny. „Atény byly mojí srdeční záležitostí,“ přiznává Kacanu. „Po rodičích jsem původem Řekyně. V podstatě jsem závodila doma, moc to pro mě znamenalo.“

Při EURO se trefila

Narodila se v Jablonci nad Nisou, žije v Olomouci. Rodina však přišla ze středního Řecka. „Kdybych to přiblížila, je to malinké město kousek od Soluně,“ prozradí. Ovládá tedy plynně nejen češtinu, ale také řečtinu. „Měla jsem se v Aténách strašně dobře. Hrdě jsem se hlásila k tomu, že jsem Řekočekyně. A ta jejich vstřícnost byla ohromná.“

Přímo do dějiště Her se tehdy vydali za Kacanu řečtí příbuzní. Díky televizním šotům si ji našel i jeden vzdálený strýc. „To bylo pěkný. Viděla jsem ho naposledy jako dítě. Navázali jsme kontakty, bylo to fajn,“ usmívá se.

Krušné chvílky naopak před čtyřmi lety prožívala při fotbalovém EURO. Určitě všichni si pamatují na semifinálovou infarktovou bitvu mezi Českem a Řeckem. „Byli jsme zrovna v Karových Varech na festivalu, celá parta, asi deset lidí,“ vzpomíná. „Koukali jsme a všichni mi nadávali, že jestli Řekové vyhrají, tak si to slíznu. A já říkala, že na just vyhrajou.“

A skutečně, řecký tým nasměroval ke zlatu gól těsně před koncem prodloužení. „Vyhráli, ale byl to katastrofální fotbal,“ směje se Kacanu. „Bylo to dobrý, líbilo se mi to, jak všichni nadávali a rozčilovali se. A já se k nim pak přidala. Když jsem viděla, jaký fotbal Řekové hráli, taky jsem nadávala, že za tohle dostanou titul.“

Zatímco ve fotbale slavila řecké úspěchy, ve své kategorii sbírá triumfy pro Česko. „Protože vlastním obě občanství, byly i nabídky, abych přestoupila k Řekům,“ tvrdí Kacanu. „Ale asi jsem příliš zásadová, takže jsem to odmítla. Žiju tady, trénuju na zdejších stadionech, sponzoři jsou odsud, stejně tak i moje trenérka.“

Do Řecka až v důchodu

Do své druhé vlasti by se vrátila snad jen kvůli tomu, aby zde prožila pohodový důchod. „Představa je to krásná,“ rozzáří se.

K Česku má silné pouto, takže nejspíš ani ten zmíněný důchod by nestrávila jenom pod Akropolí. Pěkně by si rok rozdělila na dvě poloviny. V zimě u moře, v létě doma v Olomouci. „Nějaké pole tam v Řecku máme, tak se to třeba podaří prodat a zrealizuju to,“ přemítá.

Na odpočinek je však ještě hodně času. Vždyť jen v atletice a ve své královské disciplíně vrhu koulí má Kacanu šanci dosáhnout řady úspěchů. „A představte si, že jsem chtěla dělat spíš oštěp,“ poznamenává. „Všichni kolem mě ale zjistili, že mi jde koule, tak mi říkali, ať si vyberu kouli.“

Kacanu odhadli správně. Hned rok poté, co se začala atletice naplno věnovat, vybojovala na svém prvním ME 2001 stříbrnou medaili a na MS 2002 bronzovou medaili. „Že jsem začala pozdě? To je relativní. Na vozíku jsem dvanáct let a s atletikou jsem začala tři roky poté, co jsem skončila na vozíku,“ prohlašuje.

Sebevědomí ani vůle bojovat Kacanu nikdy nechyběly. „Ovšem bylo to těžké a je to těžké,“ připouští. „Nejtěžší bylo, že jsem to nejdřív dělala pro zábavu.“ Přijela na závody, vzala náčiní a hodila do dálky. Aby se skutečně zlepšila musela však poslouchat trenérku. „A právě to není jednoduché. Pořád jsem si říkala, mám já to zapotřebí v mém věku,“ vysvětluje.

Nejvíce ji vytáčely narážky týkající se věku. Stačilo dát za příklad někoho mladého, který se věnoval sportu od dětských let, bylo zle. „Já totiž začala skutečně sportovat až na vozíku od dětství jsem totiž byla vždy osvobozena od tělocviku ze zdravotních důvodů,“ překvapí. „Maximálně jsem jezdila na kole, plavala nebo lítala po horách.“

Indie, a pak Nový Zéland

Kacanu zapomněla na největší vášeň, která ji od sportu držela trochu dál. Cestování. Poznávat nová místa, nové lidi, tím byla snad odjakživa skoro posedlá. „Jo to jsem, naprosto šílená,“ směje se. „Ani vozík mě nezastavil.“ Nevlastní přitom osobní automobil. Na výlety se vydává po vlastní ose a využívá tedy běžné dopravní prostředky.

Dostala se mimo jiné do Indie, kde se zúčastnila abilympiády, soutěž pracovních dovedností. „Dělala jsem batiky. Musela jsem toho ale nechat kvůli atletice, která se s tím začala křížit. A hlavně mi atletika přišla živější,“ tvrdí. Díky tehdejší zálibě prožila v Indii jednu z nebláznivějších cest.

S dalšími parťáky se rozhodli druhou nejlidnatější zemi světa trochu procestovat. Ovšem aniž chtěli, ocitli se v neznámých končinách. „Paráda. Kdy vás dovezou jinam, než jste chtěli?“ žertuje Kacanu. Dobrodružné výpravy nelituje. Naopak. Jinak by se nepodívala do starého Dillí, hradbami obehnaného města, které bylo až do 19. století metropolí muslimské Indie.

Výlet plný překvapení a nástrah pokračoval i po prohlídce památek. Skupinka turistů se dlouho marně snažila zajistit si prostředek k návratu do hotelu. „Slitoval se nad námi jeden taxikář, který tvrdil, jak má veliké taxi a všichni se tam vejdem,“ pokračuje Kacanu. Skutečně se do vozu nasoukali.

„Byl to jeden z mých nejúžasnějších zážitků vůbec. Když si na to vzpomenu, musím se smát,“ říká Kacanu. „Mrzí mě, že nebyl nikdo, kdo by to natočil, nebo nafotil. Jízda zpátky vypadala bláznivě. Táhle z okýnka trčely nohy, támhle kus vozíku.“

Většina lidí by v takové situaci propadala panice. Kacanu se však společně s ostatními náramně bavili. Strach? To je slovo, které snad ani nezná. I když. V devadesátých letech minulého století během války v bývalé Jugoslávii neprožila zrovna pohodové chvílky.

Při cestě autobusem do Řecka si ji srbští vojáci se samopaly vytáhli. „Měla jsem řecký pas, kvůli tomu mě nechtěli pustit,“ vzpomíná. „Vedli mě zpátky na maďarské hranice.“ A celou dobu měla v zádech hlavně jejich zbraní.

Přestože se na vozíku podívala do zajímavých oblastí, včetně Izraele a palestinských území, jeden sen si schovává. „Ráda bych jela na Nový Zéland,“ vypálí. Nádherná příroda učarovala snad každému, filmaři počínaje a obyčejnými turisty konče. „Žije tam Peter Marten, taky vozíčkář,“ říká.

Před paralympiádou v Aténách přijel Marten do Olomouce, kde se na Hry připravoval. „Seznámila jsem se s ním díky mé trenérce Ivě Machové, která se s ním také skamarádila,“ upozorní. „Líbilo se mu u nás. A na oplátku nás pozval k němu na ranč. A to je můj sen, se tam podívat.“

Nemusí jít o nespílitelnou představu. Stačí maličkost, ušetřit dostatečné množství financí. „Naštěstí je tomu nakloněná i moje trenérka. Možná bychom tam vyrazily spolu,“ těší se Kacanu.

Náročná cesta by neměla ohrozit ani její zaměstnání. Pracuje jako konzultant v oblasti sociálních služeb. „Snažíme, aby naše sociální služby, co nejkvalitnější,“ tvrdí. V Česku to se sociálním servisem není nejhorší. Přesto se dá říci, že práce v této sféře nikdy nekončí.

„Daleko lepší jsou nestátní organizace, protože ty začínají od nuly a hledají lidi, kteří jsou nadšení a kteří to dělat chtějí,“ upozorňuje. Ve státním sektoru nadšení občas chybí. „Není důležité uspokojit klienty jen materiálně, ale i jinak,“ vysvětluje Kacanu. „Postupně se to daří.“

V sociální oblasti se Kacanu pohybuje už dlouho. Pracovala v ústavu pro zrakově postižené, potom v dětském domově. „Měla jsem vždycky blízko k těmto cílovým skupinám,“ souhlasí. „A v momentě, kdy jsem se ocitla na vozíku a hledala, co dál, nabídlo se mi školení pro inspektory kvality sociálních služeb. A tak jsem do toho šla.“

Na vozíku kvůli lékařům

Sama si prošla těžkou životní zkouškou. Ocitla se na vozíku a v první chvíli nevěděla, na koho se obrátit, koho požádat o pomoc či radu. „Snažím se pomáhat lidem, kteří se ocitli ve stejné situaci. A také jejich rodinám,“ říká uznávaná psycholožka. „Změní se vám najednou celý život. Není o tom, jak dál žít. Je to o psychice podpoře toho člověka i rodiny.“

Na vozíku se v roce 1996 ocitla i kvůli „odborné“ lékařské péči. „Moc bych to nerozebírala,“ pronese smutně a dodává: „Prostě se stalo a není možné na tom něco změnit, nemá cenu hledat viníky a podobně, je potřeba jít dál.“

„Nebudu říkat, že to bylo jednoduché. Dva roky mi trvalo, než jsem s tím nějakým způsobem naučila žít,“ vypráví Kacanu. „A tvrdit, že jsem s tím vyrovnala? Ne to bych kecala. Naučila jsem s tím žít, žít naplno.“

Hodně ztratila, ale na druhou stranu i získala. Spoustu přátel, těch skutečných. „A taky významných lidí, kteří jsou na tom mnohem hůř a dokázali mnohem víc,“ přidává. „Ti jsou mým vzorem. Říkám si, že nikdy není tak zle, aby nemohlo být ještě hůř. Furt se můžu podrbat na nose.“

NEJ EVY KACANU

Místo v Řecku

„Akropole, protože tam je člověk nahoře a má daleký rozhled. Vidí na všechny strany. Nejen že to je historické místo, ale je to o tom otevřeném rozhledu.“

Řecké jídlo

„Plněné papriky masem a rýží. Nebo ryby, na všechny způsoby. Doporučila bych gavros. To jsou malé rybičky, které jen pocitrónujete a sníte. Jsou moc dobré, když se dobře udělají, stejně tak chobotnice.“

Řecké víno

„Jasná volba: retsina. To je jakoby pryskyřicové víno a je skutečně moc dobré. A hlavně patří k Řecku. Samozřejmě nepohrdnu třináctihvězdičkovým řeckým koňakem - metaxou.“

Řecký hrdina

„Měla jsem vždycky ráda příběh Daidalose a Íkarose. Připadalo mi to úplně úžasné.“

Očekávání v Pekingu

„Přála bych si, aby to mělo hladký průběh, aby všechny negativní emoce mezi lidmi šly stranou a hlavně, aby to všichni přežili ve zdraví. A aby každý odvedl výkon, jaký si přeje. Nejvíc se těším, že mi má trenérka bude moci říci: Jo, odvedla jsi dobrý výkon!“